TOP WEEKEND

Doe het zelf (niet): Caribische tuin (1)

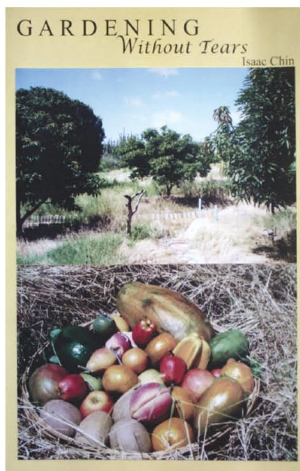
Door Raúl Henriquez

Bibliotheken, boekenkasten en het internet staan vol met informatie over tuinen met fruitbomen. Over het Caribische gebied zijn er echter een stuk minder publicaties te vinden over de succesvolle aanleg van een eigen *hofi*. De informatie sluit al helemaal weinig aan op de klimatologische omstandigheden en de bodemsoort van Aruba, Bonaire en Curaçao. Tijd voor een bijdrage, vond de Arubaans-Chinese auteur Isaac Chin, die met 89 jaar nog steeds met passie een boomgaard op Aruba onderhoudt. Dit jaar verscheen van hem, dankzij subsidie van Unoca en energiebedrijf WEB, het Engelstalige boekje 'Gardening without tears'. Het is gelardeerd met humor en volgens Chin 'dé bron van alle informatie die boomkwekers op de Benedenwindse Eilanden nodig hebben'. Behalve zijn eigen ervaringen, staan er ook 'de successen en mislukkingen' in die hij bij andere hoveniers vernam, met name op Aruba.

Zijn visie is duidelijk verwoord in de inleiding: "Dit boek zorgt voor kennis die ontbreekt bij de huidige generatie van tuiniers. De dagen zijn ver weg van het graven van zomaar een gat in de grond, of het aanbrengen van een plant van onbekende oorsprong, het laten vallen van zaden en die vervolgens overlaten aan de willekeur van de natuur. Onze kavels zijn te klein om die door wilde bomen en struiken te laten 'bezetten'. Huizenbezitters zijn geavanceerder. Ze willen bloeiende planten en fruitbomen op hun percelen en cunucu's. Maar hun vrije tijd is beperkt, en water en energie moeten tevens verstandig worden gebruikt. Daarbij komt dat de klimaatverandering zorgt voor meer regen, er meer vegetatie is en meer regenval wordt aangetrokken, waardoor onze eilanden groener worden. Verder, hoe meer kennis we hebben over tuinieren, hoe minder misbruik van water en energie er nog zal zijn. Daarom is dit mijn oproep: ga een boom planten. God zal er blij mee zijn, maar ook de chuchubi's, parkieten, trupialen, ratten en vleermuizen..."

Een boom plant je echter niet zomaar, schrijft Chin na de inleiding. Over de aanleg van een boomgaard moet al helemaal goed worden nagedacht. Hij begint heel simpel uit te leggen hoe een boom in elkaar steekt, van kruin tot wortel, 'er rekening mee houdend dat de meeste boomkwekers mannen zijn die in het algemeen niet van het lezen van boeken houden'. Er staan tips bij die zelfs ervaren hoveniers wel eens vergeten. Volgens hem communiceren planten via hun bladeren met hun verzorgers. "Ze vertellen zo of alles goed is of niet." Het is ook goed om te weten of je papaya- of mangoboom mannelijk of vrouwelijk is. Er schijnen nogal wat kwekers te zijn die er pas na een tijd achterkomen dat hun papayaplant een mannetje is die geen vruchten maakt. "De oplossing?", stelt Chin. "Veel zaden zaaien, zodat je je selectie kan maken als ze bloeien."

Chin lijkt er de voorkeur voor te geven om planten of bomen te kweken door ze te laten kruisen. Je weet wat je krijgt als ze gekruist worden, omdat ze identiek aan hun 'ouders' zijn en ze krijgen veel eerder vruchten. Meestal al na 3-4 jaar in plaats van na 10 of meer jaren. Daarbij worden deze bomen niet zo groot als die uit zaad komen, waardoor ze minder tuinruimte in beslag nemen. 'Gardening without tears' zit vol zulke tips. Met uitleg over de bodemsoorten van de eilanden en welke voeding er gegeven moet worden. Op Aruba is volgens Chin stikstof de meest gebruikte voedingsstof. "Het is typerend voor de zandige bodems die snel stikstof kwijtraken door uitspoeling en omdat ze een tekort aan organisch materiaal hebben. Vandaar dat

de noodzaak er is om de zandgronden ruim met humus te bevoorraden." Met kunststoffen moet goed worden uitgekeken, vindt hij. "Ze zijn talrijk, maar verwarrend en moeten professioneel worden toegepast, en alleen voor speciale gelegenheden. Te weinig is niet goed maar aan een teveel kan de plant doodgaan. Het beste is om op natuurlijke wijze voedingsstoffen toe te voegen, op de manier zoals in bossen voorkomt." Er kan dus wel compost gebruikt worden, zelfgemaakt door het verzamelen van organische producten, maar ook dan moet worden opgepast, meent Chin. Papier en houtskool moet vermeden worden, als ook water van beerputten (septic tanks), dierlijke en menselijke uitwerpselen en 'zieke' plantenresten. Water uit putten en tanks is, denkt hij, een potentiële ziekteverwekker. "Mijn advies? Gebruik water van de WEB. Het is schoon, er is genoeg van, op smaak gebracht met koraalstenen en overal op Aruba verkrijgbaar, zelfs op de top van de Hooiberg." Als dat geen pluim voor de WEB (een van Chins sponsors) is. Maar Chin is ook een voorstander van een streng waterregime in de tuin. Water kan vaak het beste in de late namiddag aan bomen worden gegeven vanwege de zanderige Arubaanse bodem en naar de behoefte van de boom. Een jonge plant heeft meer water nodig dan een oude, een papaya meer dan een guave en een citrusboom meer dan een mangoboom.

Het boek 'Gardening without tears' dat ook ingaat op boomziektes bestrijden en voorkomen, en beschrijft welke bomen het meest geschikt zijn voor dit klimaat, is voor zover voorradig voor 20 florin te koop in de boekhandel en anders in het gebouw van Unoca, naast Cas di Cultura.